

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2024/25

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Leksykologia i leksykografia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Lexicology and lexicography
Kierunek studiów	filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	językoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Anna Majewska-Wójcik
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
ćwiczenia	30	II	3

Wymagania wstępne	Znajomość podstawowej nomenklatury z zakresu językoznawstwa
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Poznanie pojęć z zakresu leksykologii i leksykografii
C2 – Wykształcenie umiejętności korzystania ze słowników historycznych i współczesnych języka polskiego, w tym ze słowników specjalistycznych
C3 – Umiejętność analizy leksykologicznej wyrazów i uświadomienie zmian znaczeniowych wyrazów na przestrzeni wieków
C4 – Uświadomienie użyteczności słowników historycznych i współczesnych w warsztacie polonisty

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna terminologię z zakresu nauki o języku i językoznawczą oraz metodologie wykorzystywane w badaniach nad językiem	K_W08
W_02	Student ma wiedzę nt. ewolucji znaczeniowej wyrazów, zna historyczne i współczesne słowniki ogólne języka polskiego i słowniki specjalistyczne oraz wie, jaka jest ich przydatność w warsztacie polonisty	K_W12
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student korzysta ze słowników w wersji papierowej i elektronicznej, wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednim źródle leksykograficznym oraz na podst.	K_U09

	informacji zaczerpniętych z różnych źródeł samodzielnie przygotowuje pracę dotyczącą wybranego zagadnienia leksykologicznego	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów efektywnie wykorzystać zasoby słownikowe do pracy naukowej i dydaktycznej	K_K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<p>1. Miejsce leksykologii i leksykografii wśród innych dyscyplin językoznawczych; cele, metody i przedmiot badań, 2. Znak językowy wśród innych znaków. Wprowadzenie pojęć: leksem, wyraz tekstowy, wyraz gramatyczny, wyraz graficzny, jednostka leksykalna, 3. Semantyka leksykalna (rozwoj znaczeniowy, formalny, ilościowy wyrazów, ewolucja znaczeniowa jednostek leksykalnych: repartycja, generalizacja, konkretyzacja, melioryzacja, pejoratywizacja znaczenia, 4. Relacje semantyczne między wyrazami: polisemia, homonimia, synonimia, antonimia, paronimia, hiponimia, 5. Funkcjonowanie wyrazów jako nazw (onomazjologia), geografia językowa, zróżnicowanie chronologiczne polszczyzny (archaizmy, neologizmy, neosemantyzmy, zapożyczenia); regionalizmy, 6. Frazeologia, paremiologia i paremiografia, źródła idiomów i przysłów, ich cechy, 7. Etymologia wyrazów, badanie pochodzenia i pierwotnego znaczenia wyrazów, 8. Onomastyka: propozycje klasyfikacji nazw własnych, analiza informacji zawartych w słownikach onomastycznych; 9. Typologia słowników, ich przydatność naukowa i praktyczna; 10. Słowniki ogólne języka polskiego i specjalistyczne (historyczne i współczesne); 11. Makro- i mikrostruktura słowników, budowa artykułu hasłowego, sposób definiowania leksemów hasłowych, rodzaje definicji słownikowych.</p>
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	praca pod kierunkiem	praca pisemna	oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	praca ze słownikiem	sprawdzenie umiejętności praktycznych	karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	praca pod kierunkiem	praca pisemna	oceniony tekst pracy pisemnej

VI. Kryteria oceny, wagi...

50% – obecność i aktywność na zajęciach

50% – praca zaliczeniowa

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>M. Grochowski, Zarys leksykologii i leksykografii. Zagadnienia synchroniczne, Toruń 1982.</p> <p>Grzegorzczkowska R., Wprowadzenie do semantyki językoznawczej, Warszawa 2001.</p> <p>S. Kania, J. Tokarski, Zarys leksykologii i leksykografii polskiej, Warszawa 1984.</p> <p>H. Kurkowska, O przedmiocie i działach leksykologii, „Prace Filologiczne” 1975, t. XXV.</p> <p>W. Miodunka, Podstawy leksykologii i leksykografii, Warszawa 1989.</p> <p>S. Urbańczyk, Słowniki. Ich rodzaje i użyteczność, wyd. 3, Kraków 1991 nn.</p> <p>T. Piotrowski, Zrozumieć leksykografię, Warszawa 2001.</p> <p>P. Żmigrodzki, Wprowadzenie do leksykografii polskiej, Katowice 2003.</p> <p>www.leksykografia.uw.edu.pl</p>
Literatura uzupełniająca
<p>Bańko M., Słowniki jako przedmiot żartów i parodii, [w:] Polszczyzna moja... Księga jubileuszowa z okazji 40-lecia pracy naukowej i dydaktycznej Profesora Jerzego Bralczyka, red. G. Dąbkowski, D. Lewandowska-Jaros, Warszawa: ASPRA-JR, 2009.</p> <p>Bańko M., Z pogranicza leksykografii i językoznawstwa, 2001.</p> <p>Buttler D., Struktura znaczeniowa wyrazów, „Prace filologiczne” 1976, t. XXVI.</p> <p>Buttler D., Koncepcje pola znaczeniowego, „Przegląd Humanistyczny” XI, 1976, z. 2.</p> <p>Chlebda W., Szkice o skrzydlatych słowach. Interpretacje lingwistyczne, Opole: Uniwersytet Opolski, 2005.</p>